

Zwartboek deel IV

LANGZS februari 2015

Voorwoord

Geachte heer, mevrouw,

Voor u ligt het Zwartboek deel IV, uitgedacht door het Landelijk Advocaten Netwerk Gewelds- en Zedenslachtoffers. Het Netwerk heeft in 2014 de "G" van geweldsslachtoffers toegevoegd aan haar naam en doelstelling. Dit hangt mede samen met het feit dat de positie van het slachtoffer van ernstige gewelds- of zedenmisdriven middels wetgeving is verstevigd. Daarnaast is het zo dat er in 2014 mede door medewerking van LANGZS een pilot heeft plaatsgevonden, waarbij door casemanagers van Slachtofferhulp Nederland ernstige zaken werden doorverwezen naar de advocatuur, aangesloten bij LANGZS.

Puttend uit de zaken die door LANGZS-advocaten worden gedaan, is er helaas wederom een aantal incidenten die variëren in ernst. Een selectie daarvan treft u aan in dit Zwartboek.

Er is steeds meer veranderd voor de positie van het slachtoffer en een correcte bejegening die daarbij hoort. Dit is ook terug te zien. Doch dit gaat nog wel met regelmaat mis. Zo wijst LANGZS op het feit dat in één en dezelfde week in twee moordzaken, waar de nabestaanden en/of hun raadsman niet beschikbaar waren op de door de Rechtbank voorgenomen zittingsdata, verschillend werd geoordeeld op het verzoek tot verplaatsing. LANGZS constateert met regelmaat een krampachtige reactie van met name de rechtspraak als het gaat om zaken die slachtoffers aangaan.

In de verplaatsing van de zaak M. (15.810064-13) heeft de Rechtbank het zelfs nodig gevonden om via rechtspraak.nl een persbericht uit te laten gaan en daarbij de suggestie te wekken dat door de raadsman van de benadeelde partijen onjuiste informatie zou zijn verstrekt. De Rechtbank laat echter na in het persbericht de hand in eigen boezem te steken, door gewoon ruimhartig toe te geven dat zij ten tijde van het agenderen van de zitting wel aan de verdachte en diens raadsman heeft gevraagd naar eventuele verhinderingen, maar dit niet bij de nabestaanden heeft nagevraagd.

Wat LANGZS betreft is dit een typerend verschijnsel dat blootlegt dat binnen de rechtspraak nog lang niet eenieder is overtuigd van het feit dat het slachtoffer een volwaardige rol toekomt in het strafprocesrecht. In ieder geval een rol waarbij het slachtoffer toch op zijn minst in de gelegenheid moet worden gesteld om op een adequate wijze te participeren.

Dat dit niet altijd lukt blijkt niet alleen uit voornoemd incident in de zaak M., maar ook uit het incident in de zaak Van D. (16.659366-14) daarover werd al eerder gepubliceerd in de Telegraaf.¹ Het simpelweg verstrekken van informatie en het slachtoffer op de hoogte houden van actuele informatie is daarbij eveneens essentieel.

LANGZS merkt op dat slachtofferrechten nauwelijks afdwingbaar zijn en dat er al helemaal geen sancties staan op de niet-naleving van die slachtofferrechten. Daarmee dreigt effectuering van die rechten willekeurig te worden en volledig afhankelijk te zijn van de persoon van de functionaris, die voor de borging van die rechten zou moeten zorgen. Dat is een zorgelijke ontwikkeling. LANGZS juicht een verdere uitbreiding van slachtofferrechten toe, doch roept de politiek op deze afdwingbaar te maken, gelijk ook rechten van verdachten afdwingbaar zijn en niet-naleving daarvan gesanctioneerd wordt door het recht.

---

¹ http://www.telegraaf.nl/reportage/22992948/Eenzaam_gevecht_.html

LANGZS merkt verder op dat het opvalt dat er toch weinig lering wordt getrokken uit, soms grote, zaken die zich in het recente verleden hebben afgespeeld, alsook uit allerhande aanbevelingen van ter zake deskundige partijen, zoals de Nationaal rapporteur mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen. Deze deed de aanbeveling om bij een verdenking van seksueel misbruik van uiterst jonge kinderen ook digitaal te rechercheren.² Met andere woorden mobiele telefoons, laptops, tablets e.d. te onderzoeken op surfgedrag, grooming gedrag en de aanwezigheid van kinderporno. LANGZS advocaten constateren bij herhaling dat Politie en Justitie dit niet doen. Daar wordt soms zelfs botweg gesteld dat dit alleen maar zou kunnen bij een verdenking van het maken van kinderpornografie. LANGZS meent dat juist bij misbruik van uiterst jonge kinderen behoedzaamheid geboden is en dat zoals bij een huiszoeking in tassen en gereedschapskisten wordt gekeken om te zien of daar niet een pistool in zit ook in computers en telefoons dient te worden gezocht naar bewijs van misbruik. LANGZS meent dat het nu afhankelijk is van de instelling van de Officier van Justitie of er digitaal wordt gerechercheerd of niet en vraagt de politiek daarom dringend om het Openbaar Ministerie op te leggen dat bij verdenking van misbruik van kinderen altijd ook een digitaal onderzoek plaatsvindt.

LANGZS merkt voorts op dat de privacy van slachtoffers in strafdossiers nog immer door het Openbaar Ministerie onvoldoende wordt onderkend en uitgedragen. Om de privacy van slachtoffers te waarborgen, dient het Openbaar Ministerie gebruik te maken van nummers. Bij grootschalige grooming- en/of cyberzaken is het nog geen standaard om mogelijke slachtoffers te laten merken dat er behoedzaam met hun privacy kan worden omgesprongen. Sterker nog, met regelmaat wordt nog het tegendeel beweerd. Tot slot constateert LANGZS dat er vanuit Slachtofferhulp Nederland volstrekt onvoldoende wordt doorverwezen. Gezien het aantal ernstige gewelds- en zedenzaken dat zich ieder jaar in Nederland voordoet, is het aantal verwijzingen dat uiteindelijk de slachtofferadvocatuur bereikt veel te gering. Dit is een blijvend punt van zorg dat aandacht behoeft.

LANGZS hoopt met het verstrekken van dit Zwartboek de betrokken instanties aan te moedigen door te gaan met het verbeteren van hun werkwijze en beleid ten aanzien van slachtoffers van ernstige gewelds- en zedenmisdrijven.

Dat ook LANGZS moeite doet voor de verbetering van de kwaliteit moge blijken uit het feit dat LANGZS heeft geparticipeerd in het creëren van het curriculum voor de opleiding voor slachtofferadvocatuur, zoals die thans verplicht is gesteld door de Raad voor Rechtsbijstand voor advocaten die op gesubsidieerde basis rechtsbijstand willen verlenen. Daarnaast heeft LANGZS een actieve rol gehad in het tot stand brengen van het curriculum van de specialisatieopleiding die voor de advocatuur wordt verzorgd door het Willem Pompe Instituut en de Erasmus Universiteit in een co-productie. LANGZS vindt namelijk ook dat haar aangeslotenen zelf de kwaliteit dienen te verbeteren.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de voorzitter van LANGZS, de heer mr. Richard Korver.

Het bestuur van LANGZS

---

² <http://www.nationaalrapporteur.nl/publicaties/eerste-rapportage-kinderpornografie/>

Samenvatting lijst van knelpunten vanuit de advocatuur

- 1) Informatieverschaffing aan het slachtoffer
  - Advocaat van het slachtoffer krijgt verkeerde informatie van het OM
  - Moeizame en onvolledige informatieverschaffing aan het slachtoffer
  - Niet tijdig informeren van het slachtoffer
- 2) Voortgang van de procedure
  - Advocaat van het slachtoffer wordt slecht danwel niet op de hoogte gehouden over de voortgang van de zaak
  - Lange tijdspanne tussen aangifte en zitting
- 3) Dossierverschaffing
  - Geen of niet tijdige verstrekking van opgevraagde stukken
- 4) Openbaar Ministerie
  - Vrijspraak OvJ na succesvolle art. 12 Sv-procedure niet gecommuniceerd naar slachtoffer + incorrecte bejegening slachtoffer tijdens zitting
- 5) Politie
  - Incorrecte bejegening van het slachtoffer
  - Weigeren opnemen aangifte
- 6) Rechtspraak
  - Incorrecte bejegening van het slachtoffer
- 7) Slachtofferloket
  - Incorrecte bejegening van het slachtoffer
- 8) Slachtoffer Informatiepunt Schadevergoedingsmaatregelen
  - Incorrecte informatieverschaffing aan het slachtoffer
- 9) Raad voor Rechtsbijstand
  - Niet leren van fouten uit het verleden
- 10) Schadefonds Geweldsmisdrijven
  - Rechtstreeks contact opnemen met het slachtoffer terwijl dit niet gewenst is
- 11) Diversen
  - Niet vragen om verhinderdata benadeelde partij + geen rekening houden met verhinderdata raadsman benadeelde partij
  - Bij beleidswijzigingen worden slachtofferadvocaten onvoldoende geconsulteerd

1. Informatieverschaffing aan het slachtoffer

- **Advocaat van het slachtoffer krijgt verkeerde informatie van het OM**

1. *Parquetnummer: 22.002762-10*

Het slachtoffer wordt per brief geïnformeerd dat de verdachte zou zijn veroordeeld, terwijl dit geenszins het geval is. De verdachte in deze zaak is vrijgesproken.

2. *Parquetnummer: 01.845255-14*

In april 2014 vindt er een ernstig geweldsmisdrijf plaats, waarbij het slachtoffer wordt neergestoken met een mes. Het slachtoffer overleeft de steekpartij ternauwernood. Het slachtoffer heeft ernstige verwondingen aan de arm, met blijvend letsel als gevolg. Op 29 juli 2014 wordt de verdachte veroordeeld tot een gevangenisstraf van 36 maanden, waarvan 18 voorwaardelijk met een proeftijd van drie jaar.

Op 2 oktober 2014 stuurt het IDV rechtstreeks aan het slachtoffer een brief, waarin wordt vermeld dat er door het Openbaar Ministerie toestemming is verleend voor plaatsing van de dader in een psychiatrische instelling. Dit terwijl overal in de procedure is vermeld dat alle contact via de advocaat van het slachtoffer dient te verlopen.

Het slachtoffer heeft via een medebewoner gehoord dat de dader op Facebook actief is en via dit medium contact heeft gezocht met deze medebewoner. De dader heeft aan deze medebewoner gevraagd of zij met hem wil afspreken, wanneer hij met verlof is. Het slachtoffer neemt hierover contact op met haar advocaat.

Hierop belt de advocaat van het slachtoffer met de zaakscoördinator van het OM en krijgt te horen dat de dader helemaal niet is opgenomen in een psychiatrische instelling, maar nog steeds in detentie verblijft. De einddatum van zijn detentie is gesteld op 2 oktober 2015.

- **Moeizame en onvolledige informatieverschaffing aan het slachtoffer**

3. *Parquetnummer: 21.006023-13*

Bij arrest van 24 december 2013 is de verdachte onder meer veroordeeld tot TBS met dwangverpleging ter zake mensenhandel, benadeling van de gezondheid en bedreiging van het slachtoffer.

In het kader van haar veiligheid wenst het slachtoffer nadere informatie omtrent de huidige verblijfplaats (TBS-kliniek) van de dader. De advocaat van het slachtoffer dient daartoe, namens het slachtoffer, een schriftelijk verzoek in bij het Informatiepunt Detentie Verloop (IDV). Door een medewerker van het IDV wordt telefonisch aan een juridisch medewerkster van het kantoor van de desbetreffende advocaat medegedeeld dat er geen informatie over de huidige verblijfplaats van de dader verstrekt zal worden.

Voor informatie over de verblijfplaats van de dader wordt verwezen naar de verlengingszitting van de TBS met dwangverpleging van de verdachte. Voor deze verlengingszitting zou het slachtoffer een kennisgeving krijgen. Dat deze verlengingszitting mogelijk nog meer dan een jaar op zich laat wachten, doet niet af aan de weigering nadere gegevens te verschaffen.

In de ogen van (de advocaat van) het slachtoffer heeft het slachtoffer, mede in het kader van haar veiligheid, maar zeker ook haar gemoedsrust en verwerking van hetgeen haar is overkomen, het recht om te weten waar de verdachte thans verblijft en is het standpunt van het IDV dan ook onacceptabel. Dit is nogmaals een bewijs dat slachtoffers (van ernstige misdrijven) niet danwel onvoldoende worden geïnformeerd.

4. *Parketnummer: 13.656401-12*

Op 18 april 2014 wordt het Openbaar Ministerie per fax verzocht het schaduw dossier inclusief de dagvaarding aan de advocaat van aangeefster te doen toekomen. Omdat op 30 april 2014 de gevraagde stukken nog niet zijn ontvangen en deze wel nodig zijn voor de zitting van 8 mei 2014, wordt op 30 april telefonisch contact opgenomen met het OM. De medewerker van de afdeling slachtofferzorg geeft aan de fax onder de aandacht van haar collega van de administratie te zullen brengen en dat er gelijk aan gewerkt zal worden. Omdat een reactie uitblijft, wordt wederom met de betreffende medewerker gebeld. Deze geeft aan dat haar collega op de toestemming van de Officier van Justitie wacht.

Vervolgens wordt contact opgenomen met de Rechtbank. Ook hier wordt het verzoek gedaan om afschrift van het schaduw dossier inclusief de dagvaarding te zenden. De medewerker van de strafgriffie geeft aan dat de Rechtbank de stukken niet mag zenden zonder de toestemming van de Officier van Justitie. Wanneer aan de medewerker wordt medegedeeld dat volgens de wet de Rechtbank dit wel mag doen, geeft de medewerker aan dat dit echter niet hun beleid is en zij de toestemming van de Officier nodig hebben.

Daarna wordt telefonisch contact opgenomen met de zittingsofficier van de betreffende zaak. Deze geeft aan niet bekend te zijn met het verzoek om afschrift van de stukken te ontvangen en verwijst door naar de zaaksofficier. Omdat de betreffende zaaksofficier telefonisch niet bereikbaar blijkt te zijn, wordt wederom met de medewerker van de afdeling slachtofferzorg gebeld. Uiteindelijk wordt er een e-mail ontvangen van een medewerker van het slachtofferloket met de mededeling dat voor het verzoek van 18 april akkoord is gegeven, dat het verzoek is doorgestuurd naar de Rechtbank en dat de Rechtbank uiterlijk over twee dagen een kopie van de processtukken zal toesturen per post.

Naar aanleiding van de mail van het Openbaar Ministerie wordt er met de Rechtbank gebeld en verzocht om de stukken in de togadoos te doen. Nadat de volgende ochtend de stukken uit het togadoos zijn opgehaald, blijkt dat slechts afschrift van het dossier en niet een afschrift van de tenlastelegging is klaargelegd, terwijl voor de voorbereiding voor de zitting deze essentieel is, en bovendien onderdeel behoort uit te maken van het dossier!

Als gevolg hiervan wordt wederom met het Openbaar Ministerie gebeld en verzocht om toe te lichten hoe het kan dat zij in haar mail noteert dat akkoord is gegeven voor het verzoek dat op 18 april is gedaan, maar de verzochte tenlastelegging niet wordt verstrekt. De medewerker van het slachtofferloket die de betreffende mail had verzonden, deelt mee dat dit een fout van haar kant is en dat de Officier van Justitie alleen toestemming heeft gegeven om afschrift van het dossier te verstrekken en niet ook de tenlastelegging. De medewerker geeft aan dat zij nu alleen de tenlastelegging kan voorlezen. Uiteindelijk wordt bekend wat in de tenlastelegging staat doordat de medewerker van het OM deze voorleest en de medewerkster van de desbetreffende advocaat meetypt.

- **Niet tijdig informeren van het slachtoffer**

5. *Slachtoffernummer: 13-02533/01*

De benadeelde partij wordt per brief van 29 augustus 2014 geïnformeerd over het feit dat aan de verdachte een dagvaarding is gezonden en dat de inhoudelijke behandeling plaats zal vinden op 9 september 2014. De advocaat van de benadeelde partij ontvangt deze kennisgeving pas op 2 september 2014. De tijd tussen het ontvangen van de kennisgeving en de zitting is te kort om de benadeelde partij adequaat zowel op juridisch als op emotioneel gebied voor te bereiden op de inhoudelijke behandeling.

6. *Parketnummer: gegevens bekend bij het bestuur*

De advocaat wordt door een medewerker van Slachtofferhulp Nederland op de hoogte gesteld van het feit dat onderhavige zaak diezelfde avond bij het televisieprogramma Opsporing Verzocht zal worden behandeld. De behandelend advocaat heeft bij betrokken partijen nadrukkelijk aangegeven dat hij hiervan op voorhand op de hoogte gesteld wilde worden, dit in verband met het tijdig informeren van het slachtoffer. De tijd tussen het informeren van het slachtoffer en de uitzending is te kort om het slachtoffer adequaat op de uitzending voor te bereiden.

7. *Parketnummer: 05.740159-14*

Op 3 oktober 2014 ontvangt de advocaat van een slachtoffer van zinloos geweld een telefoontje van zijn cliënt waarin zijn cliënt hem meedeelt dat hij zojuist van de Politie heeft gehoord dat er op 4 oktober 2014 (de dag erna) om 10.45 uur een inhoudelijke zitting plaatsvindt. De advocaat heeft zich al twee maanden eerder gesteld als gemachtigde van het slachtoffer, zowel richting het OM als richting de Rechtbank, per post én per fax. Tevens heeft de advocaat reeds namens zijn cliënt de wensformulieren ingevuld.

Aangezien de advocaat op de dag waarop de zitting plaatsvindt al een andere zitting heeft, kan hij het slachtoffer niet ter zitting bijstaan. Tevens kan het slachtoffer geen gebruik maken van het spreekrecht, omdat hij op korte termijn geen vervoer kan regelen.

Vroeg in de ochtend van 4 oktober dient de advocaat, samen met zijn cliënt, nog wel tijdig een slecht voorbereid voegingsformulier in. Op dit voegingsformulier heeft de advocaat in verband met tijdsnood echter niet alle kosten kunnen verwerken.

De advocaat van het slachtoffer merkt op dat er in dit soort situaties aan de benadeelde partij de mogelijkheid dient te worden gegeven om de vordering in hoger beroep te verhogen. Feitelijk is namelijk aan de benadeelde partij in eerste aanleg het recht op een goede voorbereiding van de zitting ontnomen. Die mogelijkheid is er thans wettelijk niet.

2. Voortgang van de procedure

- **Advocaat van het slachtoffer wordt slecht danwel niet op de hoogte gehouden over de voortgang van de zaak**

8. *Parketnummer: 13.676090-12*

Op 31 januari 2012 doet het vijftienjarige slachtoffer in deze zaak aangifte wegens verkrachting. Het slachtoffer verneemt vervolgens echter vanuit de Politie danwel het OM niets over deze aangifte. De advocaat van het slachtoffer heeft vanaf het moment van de aangifte diverse malen contact opgenomen met het OM (3 september 2012, 4 april 2013, 10 april 2013, juni 2013, 16 augustus 2013 en 17 januari 2014) over de stand van zaken betreffende de aangifte van het slachtoffer en de vraag waarom de behandeling van de aangifte zo lang in beslag neemt. Immers, sinds de aangifte van het slachtoffer ligt de zaak al meer dan twee jaar op de plank. Slechts op eigen initiatief is het slachtoffer via haar advocaat achter de stand van zaken gekomen. Het OM heeft in deze zaak nagelaten om het slachtoffer adequaat op de hoogte te stellen van de stand van zaken van haar aangifte en heeft bovendien nagelaten de zaak spoedig af te wikkelen.

- **Lange tijdsperiode tussen aangifte en zitting**

9. *Parketnummer: 03.700132-12*

Op 7 oktober 2011 wordt aangifte gedaan van seksueel misbruik. Vervolgens ligt deze strafzaak sinds 23 februari 2012 ter beoordeling bij de parketsecretaris. Na herhaaldelijk telefonisch contact wordt op 22 november 2012 aangegeven dat er spoedig een dagvaarding zal volgen. In maart 2013 wordt nogmaals schriftelijk verzocht over te gaan tot dagvaarden. Op 15 januari 2014 krijgt het slachtoffer bericht dat de zitting op 30 januari 2014 zal plaatsvinden. Op 29 januari 2014 is er telefonisch contact met de Officier van Justitie. De Officier geeft aan dat wanneer de vordering benadeelde partij die dag nog wordt verzonden, er een grotere kans bestaat dat de behandeling op 30 januari 2014 inhoudelijk zal zijn. Aan de Officier wordt doorgegeven dat de vordering een dag eerder al is verzonden en voorts bij het OM bekend is dat deze al binnen is. Vervolgens belt de advocaat van verdachte met het OM om aan te geven dat zij nog niet beschikt over enig dossier. De Officier van Justitie belt op 29 januari 2014 rond 17:00 uur en geeft dit door aan de advocate van de benadeelde partij. Hierdoor wordt de zitting alsnog aangehouden. De zitting vindt uiteindelijk plaats op 13 oktober 2014.

10. *Parketnummer: 21.002714-14*

Het gaat hier om slachtoffers van een poging brandstichting in het huis waar de slachtoffers op dat moment lagen te slapen. In het huis waren ook drie kleine kinderen aanwezig. In de tussenbeschikking van het Hof Arnhem-Leeuwarden (locatie Leeuwarden) van 14 augustus 2014 wordt gelast dat o.a. beide aangevers door de raadsheer-commissaris in Leeuwarden moeten worden gehoord. Echter, er blijkt maar één raadsheer-commissaris bij het Hof Leeuwarden te zijn. Deze verwacht dat het inplannen van de verhoren op zijn vroegst in februari 2015 zal kunnen plaatsvinden. Het vonnis van de Rechtbank Midden-Nederland, locatie Lelystad is van 24 april 2014 en het feit dateert van 9 oktober 2013. Bij het uitbrengen van dit Zwartboek is er nog steeds geen datum voor verhoor bekend.

3. Dossierverschaffing

- **Geen of niet tijdige verstrekking van opgevraagde stukken**

11. *Parketnummer: 05.821291-13*

De advocaat van het slachtoffer van een zedenmisdrijf krijgt geen afschrift van het procesdossier voor de zitting en krijgt tevens geen afschrift van het procesdossier na veroordeling. Zij moet tevens veel moeite doen om de grosse van het vonnis in handen te krijgen. Hierbij verwijst de Rechtbank naar het OM en het OM naar de Rechtbank.

LANGZS heeft in eerdere Zwartboeken zowel de Rechtspraak als het Openbaar Ministerie gewezen op deze tekortkoming. De Rechtspraak heeft aangegeven dat de wet gewijzigd zou moeten worden om ervoor te zorgen dat de griffie actief afschriften van vonnissen kan verstrekken. LANGZS doet een herhaalde oproep aan de politiek dit mogelijk te maken.

12. *Parketnummer: 01.821142-12*

Op 5 februari 2014 vindt in deze zaak de inhoudelijke zitting plaats. Terwijl de advocaat zich op 20 november 2012 al heeft gesteld en heeft verzocht om de stukken uit het dossier, wordt zij eind januari 2014 pas geïnformeerd over het plaatsvinden van de inhoudelijke zitting. Op 23 januari 2014 wordt wederom verzocht om toezending van de aangifte. Op 31 januari 2014 en 3 februari 2014 wordt er nogmaals gebeld met het OM om te benadrukken dat het proces-verbaal van de aangifte nog steeds niet door de advocaat van het slachtoffer is ontvangen. Op 31 januari 2014 wordt aangegeven dat het PV nog niet verstrekt mag worden in verband met de mogelijkheid van een getuigenverhoor. Op 3 februari 2014 wordt als reden gegeven dat niet duidelijk is door wie dit verzoek afgehandeld moet worden (Officier van Justitie of parketsecretaris), maar dat het proces-verbaal dezelfde dag nog per e-mail wordt verzonden.

13. *Parketnummer: 05.821291-13*

In deze zaak moet de advocaat van het slachtoffer van een zedenmisdrijf veel moeite doen om de grosse in handen te krijgen. De advocaat heeft deze grosse nodig om een proceskostenveroordeling te kunnen incasseren. In deze zaak was eerder door de Rechtbank de schadevergoedingsmaatregel opgelegd. Een griffiemedewerker van de Rechtbank Zutphen wil de grosse aanvankelijk niet verstrekken, omdat de advocaat op deze wijze volgens de griffiemedewerker een concurrent van de overheid zou worden met betrekking tot het verhalen van de proceskosten. Daarmee zou de advocaat volgens de griffiemedewerker het schadeverhaal door de overheid in de wielen kunnen rijden.

De griffiemedewerker gaat hiermee ver haar boekje te buiten en geeft bovendien bepaald niet blijk van enige vorm van welwillendheid naar het slachtoffer en diens advocaat.

- #### 14. LANGZS heeft vernomen dat advocaten van slachtoffers het als zeer vervelend ervaren dat de verdediging over het p-v aangifte kan beschikken, zelfs als het onderzoek nog niet is gesloten. Dit terwijl tegelijkertijd de advocaat van het slachtoffer het p-v niet kan krijgen, juist omdat het onderzoek nog niet gesloten is.

LANGZS voert op dit ogenblik gesprekken met het Openbaar Ministerie om te komen tot standaard afspraken rondom verstrekking. Hoewel deze besprekingen constructief zijn, valt het LANGZS op dat het draagvlak binnen het Openbaar Ministerie om tot verstrekking over te gaan, bepaald niet groot te noemen is. Dat baart LANGZS zorgen, omdat daarmee het slachtoffer en diens advocaat onvoldoende serieus wordt genomen, te meer nu LANGZS zich bereid heeft getoond om tot constructieve afspraken te komen over het wel of niet verstrekken van de stukken aan de cliënten zelf, teneinde het opsporingsonderzoek niet onnodig te belemmeren.

4. Openbaar Ministerie

- **Vrijspraak OvJ na succesvolle art. 12 Sv-procedure niet gecommuniceerd naar slachtoffer + incorrecte bejegening slachtoffer tijdens zitting**

15. Parketnummer: 15.700997-11

Op 22 oktober 2011 wordt een jongen ernstig mishandeld. Zijn kaak is op twee plaatsen gebroken. De Politie komt ter plaatse en de daders zijn bekend, maar er wordt niet opgetreden omdat het slachtoffer niet meteen na het incident aangifte wil doen. Het slachtoffer wil namelijk eerst naar het ziekenhuis. De Politie volstaat met een mutatie. Uiteindelijk doet het slachtoffer toch aangifte van mishandeling, echter één van de verdachten heeft op dat moment reeds het land verlaten. De zaak wordt vervolgens geseponeerd wegens onvoldoende bewijs.

Het slachtoffer doorloopt uiteindelijk met succes een art. 12 Sv-procedure. In het ambtsbericht van de hoofdofficier wordt geadviseerd toch te vervolgen, de advocaat-generaal adviseert hetzelfde. Vervolgens beveelt het Gerechtshof de vervolging.

De eerste strafzitting gaat niet door, omdat de dagvaarding onjuist betekend is. Enkele maanden later vindt de inhoudelijke behandeling toch plaats. De Officier van Justitie verrast vriend en vijand door vrijspraak te vragen. De Officier van Justitie vindt het bewijs niet overtuigend genoeg. Dit terwijl ervoor hoofdofficier, advocaat-generaal en Gerechtshof allen adviseerden tot vervolging over te gaan. De Officier van Justitie maakt ter zitting het verwijt naar het slachtoffer dat hij meteen na het incident aangifte had moeten doen. Deze opmerking is in strijd met het recht van het slachtoffer op een correcte bejegening door de Officier van Justitie.

Over de laatstgenoemde onnodig grievende opmerking en het feit dat het slachtoffer, na alle moeite die hij heeft moeten doen, ter zitting wordt overvallen met een eis tot vrijspraak heeft de advocaat van het slachtoffer een klacht ingediend bij de hoofdofficier van het arrondissement Noord-Holland. Deze klacht is nog in behandeling.

De advocaat van het slachtoffer is van mening dat een correcte bejegening van het slachtoffer meebrengt dat een slachtoffer c.q. de raadsman in kennis wordt gesteld op het moment dat een Officier van Justitie, na een succesvolle art. 12 Sv-procedure, toch vrijspraak overweegt. In deze casus werd het slachtoffer eerst ter zitting met de eis tot vrijspraak geconfronteerd. Het verwachtingsvolle slachtoffer werd hierdoor enorm overvallen.

5. Politie

- **Incorrecte bejegening van het slachtoffer**

16. *Pv-nummer: 13/49, Hof Amsterdam: K13/0413*

Een politieagent zegt tegen een nabestaande die een familielid onder onduidelijke omstandigheden heeft verloren (volwassen man dood gevonden in een ondiepe vijver): "Tja, uw broer is dood. U zult wel begrijpen dat die recente ramkraak in het dorp even voorrang had."

- **Weigeren opnemen aangifte**

17. *Pv-nummer: PL0600-2014094432*

Dit slachtoffer, een volwassen man, verblijft in een particuliere instelling voor mensen met een verstandelijke beperking. Aldaar vindt een ongewenst seksueel contact plaats met dit slachtoffer. De ouders van het slachtoffer, tevens cliënten van de desbetreffende advocaat, willen hiervan aangifte doen bij de Politie. De Politie geeft vanaf het allereerste begin aan te vinden dat deze zaak niet in het stafrecht thuishoort, maar in de hulpverlening. Pas na interventie van de advocaat heeft het Openbaar Ministerie opdracht gegeven om alsnog een strafrechtelijk onderzoek te openen en uit te voeren.

18. *Parketnummer: 08.770098-14*

Bij een zaak van een verdenking seksueel misbruik van een driejarig jongetje heeft de Politie geen enkel onderzoek gedaan naar de mobiele telefoon of computer van de verdachte. Bovendien zijn de ouders van dit jongetje, die de Politie belde een dag nadat zij ernstige lichamelijke verschijnselen hadden geconstateerd bij hun kind, niet gewezen op de mogelijkheid een forensisch arts onderzoek te laten doen naar hun kind, waardoor mogelijk sporen verloren zijn gegaan.

Het is bevreemdend te moeten constateren dat de Politie in deze zaak geen onderzoek heeft gedaan naar digitale gegevensdragers, te meer daar zij de verdachte daar wel over heeft bevraagd. De Officier van Justitie heeft desgevraagd aangegeven dat dit te maken heeft met het feit dat er geen verdenking zou zijn voor het maken van kinderpornografische afbeeldingen.

19. *Parketnummer: 13.086236-12*

Een zestienjarig meisje wordt aangereden door een auto terwijl zij zelf op een fiets zit. De automobilist rijdt met 80 KM per uur door een rood stoplicht. Het meisje wordt niet door Politie en Justitie geïnformeerd over de verdere afwikkeling. Pas na interventie van een advocaat wordt duidelijk dat de zaak is afgedaan met een boete van € 300,00. Klachten hierover hebben geen enkel resultaat. De ombudsman heeft inmiddels een rapport geschreven over deze kwestie en gemeend dat de Minister c.q. het Openbaar Ministerie er goed aan zou doen de advocaatkosten te vergoeden.³ Van de zijde van de overheid, te weten het Ministerie of het Openbaar Ministerie, heeft het slachtoffer hieromtrent in het geheel niets mogen vernemen.

---

³ <https://www.nationaleombudsman.nl/rapporten/2014/180#samenvatting>

6. Rechtspraak

- **Incorrecte bejegening van het slachtoffer**

20. *Parketnummer: 05.821291-13*

Het slachtoffer van een zedenmisdrijf wordt verwezen naar de achterste rij van de publieke tribune.

21. *Parketnummer: 20.001534-14*

Tijdens het hoger beroep in deze zedenzaak is het het slachtoffer niet toegestaan om achterin de zittingszaal plaats te nemen. Het slachtoffer dient op de tweede of de derde rij plaats te nemen, aldus de bode. Het slachtoffer wil juist achterin de zittingszaal plaatsnemen, omdat zij niet dichtbij de verdachte in de buurt wil zitten. Uiteindelijk heeft zij op de vierde rij plaatsgenomen.

22. *Gegevens bekend bij het bestuur*

Nabestaanden worden verwezen naar de publieke tribune achter glas, terwijl hun advocaat voor het glas mag plaatsnemen. Na schriftelijk ingediende klachten is hier verbetering in toegezegd.

23. *Parketnummer: 16-653984-13, 16-660056-13 & 16-653985-13*

De Rechtbank Utrecht weigert de advocaat van het slachtoffer, tevens benadeelde partij, om plaats te nemen aan een tafel. Ondanks bezwaren en verwijzing naar artikel 288a lid 2 Sv (correcte bejegening van het slachtoffer door de voorzitter) wordt de advocaat geacht achterin de zaal op de publieke tribune plaats te nemen. Hierdoor moet de advocaat telkens naar voren lopen om in de microfoon te kunnen spreken en heeft hij geen tafel voor zijn stukken. De opmerking van de advocaat dat de benadeelde partij een volwaardige procespartij is en dus een gelijke behandeling dient te krijgen, treft geen doel.

LANGZS heeft hier slechts een selectie opgenomen van momenten dat Rechters geen gehoor willen geven aan alleszins redelijke wensen van slachtoffers en hun advocaten. Dit ondanks de zogenaamde bode richtlijn die er is ingevoerd en die aangeeft dat het slachtoffer in iedere zaak een vaste plek heeft. Dit behoort de plek van het slachtoffer te zijn. Het slachtoffer en zeker diens advocaat behoren dezelfde faciliteiten te krijgen als die de advocaat van een verdachte heeft. LANGZS bedoelt daarmee dat slachtoffers met hun advocaat moeten kunnen overleggen, zonder dat de pers direct mee kan krijgen wat er besproken wordt. Dat bespreken gaat het makkelijkst door het doorschuiven van briefjes, om de orde ter zitting verder niet te verstoren. Dit gaat weer het makkelijkste als slachtoffer en advocaat samen achter dezelfde tafel kunnen plaatsnemen, waar ook de microfoon op geplaatst is, zodat indien nodig de advocaat zich ook voor de hele zaal verstaanbaar kan maken. Dat dit soms ook nodig is op andere momenten dan bij het voordragen van de spreekrechtverklaring of het toelichten van de vordering benadeelde partij wordt door de bij LANGZS aangesloten advocaten vrijwel dagelijks ervaren. De Rechtspraak lijkt daar echter nog niet altijd van te zijn doordrongen.

24. *Parketnummer: 10.700181-14, RC nummer: 14/1203*

Tijdens een verhoor van een nabestaande, de partner van het slachtoffer, blijkt dat de rechter-commissaris niet op de hoogte is van de naam van de verdachte en de naam van het slachtoffer. Tevens is de desbetreffende rechter-commissaris niet op de hoogte van de inhoud van het dossier, met als excuus dat er eerder een computerstoring heeft plaatsgevonden. Deze handelwijze van de rechter-commissaris is door de partner van het slachtoffer als zeer krenkend ervaren.

7. Slachtofferloket

- **Incorrecte bejegening van het slachtoffer**

25. *Parketnummer: 15.700782-09*

Een medewerker van het Slachtofferloket zegt tegen een moeder van een van de jongens die langdurig en stelselmatig zijn misbruikt door een jeugdleider, die overigens tot en met de Hoge Raad later voor zijn daden is veroordeeld: "Ach een beetje gefriemel aan een piemel, ik vraag mij toch wel eens af of je daar nou zo'n heisa van moet maken." De betreffende medewerker van het Slachtofferloket heeft deze opmerking later nogmaals jegens de advocaat van de jongens gemaakt.

8. Slachtoffer Informatiepunt Schadevergoedingsmaatregelen

- **Incorrecte informatieverstopping aan het slachtoffer**

26. *W-nummer: 600186258*

Het gaat hier om een slachtoffer van een zedenmisdrijf. Inmiddels is de verdachte door het Hof veroordeeld tot TBS met dwangverpleging en het betalen van een schadevergoeding aan het slachtoffer (€ 1.500,00 aan immateriële schade en € 486,96 aan materiële schade, te vermeerderen met de wettelijke rente).

Moeder van het slachtoffer behartigt de belangen van het slachtoffer. Op verzoek van het Slachtoffer Informatiepunt Schadevergoedingsmaatregelen (SIS) laat het slachtoffer vervolgens schriftelijk weten op welk rekeningnummer de schadevergoeding van het slachtoffer kan worden uitgekeerd. Het slachtoffer ontvangt hiervan een bevestiging en de mededeling dat haar gegevens worden ingevoerd. Een maand na ontvangst van deze bevestiging is de schadevergoeding nog immer niet uitgekeerd. Reden hiervoor was gelegen in het feit dat het rekeningnummer nog niet zou zijn ontvangen. Eén en ander strookt niet met de mededelingen die aan het slachtoffer zijn gedaan.

Enige tijd later ontvangt het slachtoffer een deel van de schadevergoeding waar zij recht op heeft. Het gaat hier enkel om het schadevergoedingsbedrag dat aan materiële schade was toegekend. Het slachtoffer laat aan haar advocaat weten dat zij niet het gehele bedrag heeft ontvangen.

Medewerkers van het kantoor van de advocaat van het slachtoffer hebben, naast het slachtoffer zelf, tot vier maal toe contact opgenomen met het SIS om in deze zaak helderheid te verkrijgen. Het SIS weigert echter informatie te verschaffen en deelt mede dat er dan maar contact opgenomen moet worden met het Parket.

Uiteindelijk neemt de advocaat van het slachtoffer zelf contact op met het SIS en geeft aan dat het slachtoffer volgens de uitspraak van het Gerechtshof recht heeft op een bedrag van circa € 2.000,00. De medewerker van het SIS stelt dat het gehele bedrag aan het slachtoffer zou zijn uitgekeerd en doet het voorkomen alsof het slachtoffer ten onrechte stelt dat zij het volledige geldbedrag niet zou hebben ontvangen. De medewerker van het SIS is aan de telefoon uiterst onprofessioneel en begint op een gegeven moment zelfs te lachen.

Het is betreurenswaardig dat dergelijke mededelingen worden gedaan door een informatiepunt dat speciaal is opgericht voor slachtoffers van zeden- en geweldsmisdrijven. Bovendien kan deze gang van zaken leiden tot secundaire victimisatie. De Staat behoort er volgens Europese richtlijnen alles aan te doen om secundaire victimisatie te voorkomen en een instantie als het SIS des te meer.

Naderhand is gebleken dat de immateriële schadevergoeding alsnog niet op de aangegeven datum aan het slachtoffer is overgemaakt.

27. Amsterdamse Zedenzaak

In de Amsterdamse Zedenzaak ontvangt de advocaat voor alle cliënten een brief met het bericht dat met de veroordeelde een voorlopige betalingsregeling is getroffen en dat de veroordeelde maandelijks € 12,50 aan het CJIB zal voldoen. Voorts staat er in deze brief dat in het geval er sprake is van meerdere slachtoffers het termijnbedrag zal worden verdeeld en dat er een evenredig deel van het termijnbedrag zal worden overgemaakt.

Naleving van deze brief zou inhouden dat alle cliënten maandelijks een uiterst klein deel van het schadebedrag, te weten minder dan € 1,00, waar zij volgens de uitspraak van het Gerechtshof recht op zouden hebben, uitgekeerd zouden krijgen. De advocaat zoekt hierop contact met het SIS. Een medewerker van het SIS geeft aan dat het niet de bedoeling was dat deze brieven verzonden zouden worden en dat het hier om een zeer ongelukkige samenloop van omstandigheden gaat.

9. Raad voor Rechtsbijstand

- **Niet leren van fouten uit het verleden**

28. Oplegging van een eigen bijdrage aan een benadeelde partij

LANGZS heeft vernomen dat de Raad voor Rechtsbijstand (RvR) nog steeds niet fatsoenlijk omgaat met de eigen bijdrage in high trust zaken. Dit is reeds eerder in de voorgaande edities van het Zwartboek aangekaart.

In onderhavig geval is sprake van rechtsbijstand aan een benadeelde partij, hiervoor zijn bij de RvR toevoegingen aangevraagd. Ondanks het feit dat de advocaat de aanvragen zelfs per post naar de RvR heeft gestuurd en nadrukkelijk heeft verzocht om een nihilstelling van de eigen bijdrage, heeft de RvR desondanks toch een eigen bijdrage opgelegd.

10. Schadefonds Geweldsmisdrijven

- **Rechtstreeks contact opnemen met het slachtoffer terwijl dit niet gewenst is**

29. *Direct contact tussen Schadefonds Geweldsmisdrijven en slachtoffer*

LANGZS heeft vernomen dat het Schadefonds Geweldsmisdrijven met regelmaat rechtstreeks contact opneemt met het slachtoffer over een door zijn of haar advocaat ingediende aanvraag voor een tegemoetkoming. Naar aanleiding hiervan heeft het bestuur van LANGZS het Schadefonds Geweldsmisdrijven in november 2014 een brief gestuurd. In de brief verzoekt het bestuur, namens al haar deelnemers, om direct contact met een slachtoffer enkel te laten plaatsvinden nadat hiertoe door de advocaat van het slachtoffer expliciet toestemming is verleend.

11. Diversen

- **Niet vragen om verhinderdata benadeelde partij + geen rekening houden met verhinderdata raadsman benadeelde partij**

30. *Parketnummer: 15.810064-13*

In deze zaak hebben de nabestaanden de strafrechtelijke vervolging van verdachte afgedwongen door middel van een artikel 12 Sv-procedure. Echter, bij het inplannen van de zitting worden de nabestaanden op geen enkele wijze betrokken. Er is hen nimmer gevraagd om hun verhinderdata.

Wanneer de raadsman van de nabestaanden bij de zaak wordt betrokken, nadat de zitting al is ingepland, blijkt dat hij verhinderd is i.v.m. andere zittingsverplichtingen. Er wordt in beginsel door de Rechtbank geen uitstel van de zitting verleend, zelfs niet na meerdere indringende en onderbouwde verzoeken daar toe. De Rechtbank heeft hierover al uitspraken in de pers gedaan, alvorens de raadsman van de nabestaanden hierover persoonlijk te informeren. Dit schrijnt, te meer daar verdachte voor deze zaak niet gedetineerd zit en de nabestaanden zelf hebben bewerkstelligd dat een dergelijke zitting tot stand is gekomen door middel van de artikel 12 Sv-procedure.

Wanneer blijkt dat ook nog eens één van de nabestaanden, te weten de broer van het slachtoffer, niet bij de zitting aanwezig kan zijn wegens een al lang geleden gepland bezoek aan het buitenland voor zijn werk, beslist de Rechtbank uiteindelijk om de zitting toch op een andere datum te plannen.

31. *Parketnummer: 23.002912-13 & 23.003130-13*

In de zaak bij het Hof Amsterdam is er een zitting bepaald voor meerdere dagen waarbij de zaak is ingepland in overleg met het Hof, OM en de advocaten van de verdachten. De advocaat van de slachtoffers, die bekend is bij OM en Hof, wordt op voorhand niet om verhinderdata gevraagd en wordt slechts in kennis gesteld van de data die zijn vastgesteld. Wanneer wordt aangegeven dat de desbetreffende advocaat op die dagen verhinderd is, wordt aangegeven dat het niet wenselijk is om de zitting nogmaals te verplaatsen, omdat dit het proces zou vertragen.

32. *Parketnummer: 05.821636.13 t/m 05.821645-13*

In deze openbaar geweldszaken wordt door een medewerker van het Slachtofferloket medegedeeld dat de 'verkeerstoren' van het OM en de Rechtbank **geen rekening wil houden** met verhindering van een slachtoffer met ernstig letsel, tevens benadeelde partij. Pas na langdurige correspondentie over en weer, en na tussenkomst van de Officier van Justitie, worden de zittingen uiteindelijk toch verplaatst.

- **Bij beleidswijzigingen worden slachtofferadvocaten onvoldoende geconsulteerd**

33. *Digitale advocatenportaal*

Dit deed zich in 2014 bijvoorbeeld voor bij de totstandkoming van het nieuwe digitale advocatenportaal. Via het digitale advocatenportaal hebben strafrechtadvocaten de mogelijkheid om door hen opgevraagde strafdossiers te downloaden.

Uit navraag bij de Nederlandse Orde van Advocaten blijkt dat advocaten die slachtoffers bijstaan geen toegang tot het advocatenportaal hebben. Het heeft er alle schijn van dat bij de realisering van het advocatenportaal geen rekening is gehouden met deze groep advocaten.

Voorgaande staat haaks op het feit dat het bieden van toegang tot het advocatenportaal aan slachtofferadvocaten recht doet aan het bepaalde in artikel 51b Sv, namelijk het recht van het slachtoffer op kennisneming van de processtukken. In de parlementaire geschiedenis betreffende deze bepaling is vermeld dat inzage in en afschrift van processtukken moet worden gezien als behorend tot een fundamenteel onderdeel van de procespositie van het slachtoffer die in een behoorlijke procesvoering verankerd is.

LANGZS heeft in december 2014 middels een persbericht de Nederlandse Orde van Advocaten opgeroepen om zich alsnog sterk te maken voor het bieden van toegang tot het advocatenportaal aan de slachtofferadvocatuur. In hetzelfde bericht roept LANGZS tevens De Rechtspraak op om voortaan bij pilots en vernieuwingen direct de positie van het slachtoffer en diens advocaat mee te nemen.